

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság

Mfv.II.10.145/2011/6.szám

A Kúria a dr. Mátrai Mihály ügyvéd által képviselt felperesnek a ... jogtanácsos által képviselt Nemzeti Adó és Vámhivatal (jogelőd Vám és Pénzügyőrség) alperes ellen szolgálati viszony jogellenes megszüntetésének megállapítása iránt a Kecskeméti Munkaügyi Bíróságon 3.M.737/2009. szám alatt megindított és a Bács-Kiskun Megyei Bíróság mint másodfokú bíróság 3.Mf.21.848/2010/5. számú ítéletével elbírált perében a jogerős ítélet ellen a felperes részéről előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúria a Bács-Kiskun Megyei Bíróság 8.Mf.21.848/2010/5. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg az alperesnek 20.000 (húszezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget, valamint az államnak felhívásra, az abban megjelölt módon 36.000 (harminchatezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

I n d o k o l á s :

A Vám és Pénzügyőri Hivatal ... szolgálati helyen szolgálatot teljesítő pénzügyőr törzsszászlós rendfokozatú felperes 1990. november 1-jétől fennálló szolgálati viszonyát a Vám és Pénzügyőrség ... Regionális Parancsnoka az 570. számú parancsában a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény (Hszt.) 53. § c) pontjára, 56. § (2) bekezdés b) pontjára és a (6) bekezdés c) pontjára, valamint az 57. § (4) bekezdésére hivatkozással 2009. április 5-ével felmentési idő nélkül méltatlanság címén felmentéssel megszüntette. A méltatlanság kimondására a regionális parancsnok részéről a ... Regionális Nyomozó Hivatal által bejelentés alapján folytatott büntetőeljárásról szóló jelentés, a nyomozás, valamint a felperessel a méltatlanság tárgyában folytatott elbeszélgetésről felvett jegyzőkönyv adatai alapján került sor.

A szolgálati viszony megszüntetéséről szóló parancs indokolása szerint megállapítást nyert, hogy ... törzsszászlós (felperes) közeli érintett ismeretlen tettes által elkövetett adócsalás vétségében. A bejelentett lakhelyén nagy mennyiségű - román cég tulajdonát képező - kereskedelmi jellegű árukat tárolt, azok beszerzésében részt vett, illetve szállításukban aktívan közreműködött. Megállapítást nyert az is, hogy két alkalommal kapott pénzt egy román állampolgártól gépkocsi vásárlásra, majd a gépkocsi tulajdonosaként került bejegyzésre. A nyomozás adatai szerint a második kocsi lízingdíját havonta egy román állampolgár fizette, miközben a gépkocsit a felperes használta és használja. A parancs indokolása szerint a felperes fenti ügyben történő tevékeny részvétele a testület megítélését negatívan befolyásolja, hiszen a környezete számára azt sugallja, hogy egy pénzügyőr büntetlenül ügyeskedhet, hivatásos szolgálatát felhasználhatja „baráti” kapcsolatai ápolására, így azok esetleg munkavégzés nélkül juthatnak jövedelemhez.

A felperesnek a szolgálati viszonya méltatlanság okából való megszüntetése ellen benyújtott szolgálati panaszát a Vám és Pénzügyőrség országos parancsnoka a számú határozatában elutasította.

A felperes keresetében a szolgálati panaszát elutasító határozat és a szolgálati viszonya megszüntetéséről rendelkező parancs hatályon kívül helyezését, a szolgálati viszonyának helyreállítását és az alperesnek a költségeiben való marasztalását kérte.

Arra hivatkozott, hogy koncepciózus eljárás indult ellene, amelynek alátámasztásaként előadta, hogy 2008. márciusában szolgálati érdekből a lakóhelyétől 237 kilométerre lévő ...i vámhivatalhoz vezényelték, majd ...n az általa korábban nem ismert munkakörbe osztották be, ahol egyedül neki kellett naponta írásban feljegyzést készítenie. 2008. decemberében az utcabeliek értesítették, hogy otthonában házkutatást tartottak, amelynek során a nyomozó hivatal munkatársai szabályosan tárolt öblítőszer, mosóport, étolajat és kávéfőzőt foglaltak le azzal a később alaptalannak bizonyult váddal, hogy ismeretlen tettes ellen folyó adócsalási ügybe keveredett. A nyomozás anyagát vele nem ismertették, ezért nem tudta, hogy mi ellen kell védekeznie, a szolgálati panaszát elutasító határozat pedig számos téves megállapítást tartalmaz, amelyeket cáfolt. A felmentéséről szóló parancs a személyét adócsalás vétségével hozta összefüggésbe, holott a büntetőeljárást bűncselekmény hiányában megszüntették. Az ügyben érintett ... román állampolgár semmilyen gazdasági és pénzügyi bűncselekményt nem követett el, ezért a vele való kapcsolata miatt nem méltatlansági eljárást, hanem a Vám és Pénzügyőrség Etikai Kódexében foglaltak alapján etikai eljárást kellett volna indítani.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte, mivel a nyomozás adatai egy büntetőügyben a felperes közvetlen érintettségét, a román állampolgárhoz kötődő pénzügyi kapcsolatát, a román cég kereskedelmi ügyleteiben való tevékeny részvételét kétséget kizáróan alátámasztották.

A Kecskeméti Munkaügyi Bíróság a 3.M.737/2009/14. számú ítéletében a felperes keresetét elutasította.

A munkaügyi bíróság a felek nyilatkozatai, a büntetőügy beszerzett iratai és a per egyéb adatai alapján a következő tényállást állapította meg.

A felperes a román állampolgár ...t gyermekkorától ismerte, a családdal közeli baráti viszonyt tartott fenn. A nevezett tulajdonosa a ...i székhelyű és a ..., ... szám alatti telephelyű ... Kereskedelmi Kft.-nek, valamint az aradi székhelyű ... Kft.-nek. A felperes felesége a magyarországi székhelyű kft. alkalmazottja és kézbesítési megbízottja volt. ...nak cégei működtetéséhez gépjárművekre volt szüksége, ezért 2004. február 10-én másfél millió forintot adott át a felperesnek gépkocsivásárlás céljából, aki egy ... típusú gépjárművet (.... frsz.) úgy vásárolt meg, hogy a forgalmi engedélyben tulajdonosként a felperes került feltüntetésre, de a törlesztőrészletet ... fizette. A felperesnek 2007. január 31-én átadott 2 millió forintból megvásárlásra került egy ... típusú gépkocsi is (.... frsz.), szintén a felperes nevére. ... romániai értékesítés céljából magánszemélyként ...ból étolajat, kávé, mosóport és öblítőt hozatott be, és ügyei megszervezéséhez a felperes segítségét kérte. Ennek során a fuvarozással foglalkozó ... Bt.-vel a felperes vette fel a kapcsolatot, akiktől ...ból négy szállítást rendelt. Az egyik szállításnál a román állampolgárral ...ba a felperes is kiutazott, és az ügyintézésnél, illetve a bepakolásnál segített. A kamionok a felperessel való megbeszélés szerint ...n egy benzinkúthoz érkeztek, innen a felperes gépkocsiban ülve a kamionokat a ..., ... szám alatti telephelyre vezette, ahol az áruk lerakodása történt. Az árut nemcsak itt, hanem a felperes lakóingatlanában, ...n, a szám alatti átjáróban és garázsban tárolták.

A felperes tárolás céljából ... és ...né ismerősei ingatlanába is szállított árut azzal, hogy a mosóporból és az öblítőkből használhatnak, de szomszédaiknak és ismerőseiknek is ajánlhatják, és azokból egy személy vásárolt.

A felperes felesége beltagja volt az ugyancsak ..., ... szám alatti telephelyen található ... Nagykereskedelmi Betéti Társaságnak, ahol ... alkalmi munkavállaló a felperes megbízásából csomagolt. A csomagolás azt jelentette, hogy kb. 28 csomag kávé egy fekete zsákba kellett raknia, amit ... a ... gépjárművel ...ra vitt az

állomásra, ahol egy hölgy átvette és Romániába szállította. Előfordult, hogy a kávé tartalmazó zsákokat a ... gépjárművel ...ra a felperes és felesége vitte.

Az így megállapított tényállásból a munkaügyi bíróság azt a következtetést vonta le, hogy a felperes az áruk beszerzésében, szállításában, a szállítás szervezésében, a fuvar kifizetésében, az áru lepakolásában, raktározásában, értékesítésében, illetőleg becsomagolásában, valamint a Romániába való kiszállításában tevékenyen részt vett. A munkaügyi bíróság egyetértett az alperes azon álláspontjával, hogy a felperesre, mint a Vám és Pénzügyőrség hivatásos állományú tagjára az átlagos állampolgárokhoz képest nagyobb erkölcsi kötelezettség hárul. Megengedhetetlen, hogy egy pénzügyőr olyan tevékenységet fejtson ki, amely a testület egészének hátrányos megítéléséhez, tekintélyének csökkentéséhez vezethet.

A munkaügyi bíróság utalt arra, hogy az alperes részéről etikai eljárás lefolytatása nem kötelező, továbbá a felperes szolgálaton kívül magatartásának megítélését illetően a büntetőeljárás megszüntetésének sincs jelentősége. A felperes szolgálaton kívüli magatartásával a fegyveres szerv működéséhez szükséges közbizalom fenntartását súlyosan veszélyeztette, ezért az alperes részéről méltatlanság okából a szolgálati viszonya felmentéssel való megszüntetésére a jogszabályoknak megfelelően megalapozottan került sor.

A felperes fellebbezése folytán eljáró Bács-Kiskun Megyei Bíróság a 3.Mf.21.848/2010/5. számú ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A megyei bíróság az elsőfokú bíróság részéről a bizonyítékok megalapozott és okszerű mérlegelésével megállapított tényállást ítélezése alapjául elfogadta és az abból levont jogkövetkeztetéssel is teljes mértékben egyetértett.

A felperes fellebbezésében foglaltakra tekintettel a megyei bíróság utalt arra, hogy méltatlanság okán a Hszt. 56. § (2) bekezdés b) pontjának alkalmazására nemcsak abban az esetben kerülhet sor, ha a hivatásos állomány tagja szolgálatával össze nem függő bűncselekményt követ el. A méltatlanság megállapításához etikai eljárás lefolytatására sem volt szükség. Az alperes a Vám és Pénzügyőrség hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyával kapcsolatos egyes szabályokról szóló 15/1997.(V.8.) PM rendelet (R.) 15. § (2) bekezdésében foglaltak szerint a szükséges körben az eljárást lefolytatta, a felmentés indokának valóságát és okszerűségét a perben bizonyította. A másodfokú bíróság is kiemelte, hogy önmagában az a körülmény, hogy a felperes nem követett el bűncselekményt, a munkáltatói intézkedés jogellenességét nem vonja

maga után. A Pp. 4. § (1) bekezdéséből következően a bíróságot határozatának meghozatalában más hatóság döntése vagy a fegyelmi határozat, illetve az azokban megállapított tényállás nem köti. Ebből következően az elsőfokú bíróság nem követett el eljárási szabálysértést, amikor a büntetőeljárásban lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként rendelkezésre álló bizonyítékokat a per egyéb adataival egybevetette és mérlegelte.

A munkaügyi bíróság ... és házastársa, valamint ... tanúvallomását is okszerűen értékelte akként, hogy azok a felmentés indokát alátámasztották. A másodfokú bíróság alaptalannak találta a felperesnek az összeférhetetlenségre vonatkozó jogszabályokra való hivatkozását, mivel a perbeli esetben az alperes a felmentést nem összeférhetetlenségi okra alapította. A másodfokú bíróság nem fogadta el a felperesnek azt a hivatkozását sem, hogy ...-nak kizárólag baráti segítséget nyújtott. A bizonyítékok azt támasztották alá, hogy a felperes a román állampolgár üzleti tevékenységében személyesen és gazdaságilag is érdekelt volt, és közreműködött abban, hogy a megvásárolt gépjárművek nyilvántartása a gépjárművek tulajdonosát illetően valótlan adatokat tartalmazzon.

A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, a munkaügyi bíróság ítéletének megváltoztatását, és a kereseti kérelmének helyt adó határozat meghozatalát kérte. Jogszabálysértésként a Hszt. 56. § (6) bekezdésének c) pontját, a 152/2002.(2003.I.02.) VPOP utasítást, a Ptk. 4. §-át és a Pp. 4. §-ának (1) bekezdését jelölte meg.

Elsődlegesen arra hivatkozott, hogy vele szemben egy kifejezetten rosszhiszemű eljárás indult, amelynek már a keresetében feltárt előzményei voltak, és a célja a szolgálati jogviszonyának az alperesre háruló anyagi következmények nélküli megszüntetése volt. Valótlan bejelentés alapján a megyei nyomozó hivatal munkatársai ..., szám alatti ingatlanban őt és a családját is lejáratozó házkutatást és foglalatást tartottak, majd vagyonosodási vizsgálatnak vetették alá. A büntetőeljárás megindításáról a méltatlansági ügyében történt meghallgatásakor szerzett tudomást, a büntetőügyben csupán tanúként szerepelt, az ügy iratait csak a munkaügyi bíróságon tudta megtekinteni, és annak minden valótlan mozzanatát cáfolta, amelyet azonban az eljáró bíróságok nem vettek figyelembe. Az alperes intézkedéseinek tartalma azt sugallta, mintha tevőlegesen közreműködött volna egy ténylegesen bekövetkezett adócsalád vétségének elkövetésében, ezért mindkét bíróság tévedett, amikor a büntetőeljárás megszüntetésének nem tulajdonított perdöntő jelentőséget.

Az alperes a méltatlanságát mindenféle eljárás és tárgyilagos vizsgálat nélkül állapította meg, személyes meghallgatásán kívül további tárgyi bizonyítékok előterjesztésére és tanúk meghallgatásának kérésére nem volt lehetősége, ezért alkotmányos

jogai sérültek. Semmilyen jogszabály nem határozza meg, hogy milyen cselekmények minősülnek „méltatlan magatartásnak”, az ügyben pedig csupán egy régi ismerőse özvegyének és fiának nyújtott emberbaráti segítségről volt szó. Ugyanazon munkáltatói jogkört gyakorló előljáró más mércével ítélte meg a hivatásos állomány tagjait, mivel egy valóban bűncselekményt elkövető pénzügyőr esetében csak az ítélet jogerőre emelkedéssé válását követően intézkedett. A per tárgyalása áttétel folytán került a Kecskeméti Munkaügyi Bíróságra, amely szintén nem lehetett véletlen, mert később tudomására jutott, hogy hasonló ügyekben a Csongrád Megyei Bíróság pontos, precíz, ténybelileg és jogilag megalapozott határozatot hozott.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában való fenntartására és a felperesnek a költségeiben való marasztalására irányult. Utalt arra, hogy a méltatlanság vizsgálatával kapcsolatos eljárási szabályt betartotta és a perben bizonyította, hogy a büntetőeljárásban feltárt magatartás a büntetőeljárás kimenetelétől függetlenül a méltatlanság megállapítását alátámasztotta. Vitatta a méltatlanság okából való felmentésnek a felperes korábbi vezénylesével vagy áthelyezésével való bármilyen összefüggését, az illetékességből való áttétellel kapcsolatos felperesi előadás okszerűségét, és a bíróságok részéről a Ptk. 4. §-ában foglaltak megsértését.

Az alperes kitért arra is, hogy a belső utasítással kihirdetett Etikai Kódex szerinti eljárás lefolytatása nem volt kötelezettsége.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdésében foglaltak alkalmazásával tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A pernek a felperest különböző szolgálati helyre való beosztását (vezénylesét) elrendelő alperesi intézkedések jogszerűségének vizsgálata nem volt a tárgya. Ezen intézkedések és a felperes szolgálati viszonyának méltatlanság okából való megszüntetése közötti okozati összefüggést, vagyis a felperessel szemben az alperes részéről folytatólagos rosszhiszemű (konceptiózus) eljárást a per adatai nem támasztottak alá. A nyomozó hatóság a nyomozást adócsalás vétségének gyanúja miatt bejelentés alapján ismeretlen tettes ellen rendelte el, és a felperes sem állította, hogy a büntetőeljárás kezdeményezője az alperes volt.

A nyomozó hatóság által foganatosított eljárási cselekmények, így a felperes lakóingatlanában, valamint a ... Kereskedelmi Kft., szám alatti telephelyén megtartott házkutatás és foglалás indokoltságának és módjának vizsgálata nem képezhetette a munkaügyi per tárgyát. Ugyanakkor az alperes nem követett el jogszabálysértést, amikor a nyomozás során feltárt és tudomására hozott bizonyítékok alapján a felperes érintettségének és annak

következményeként a méltatlanság felmerülésének vizsgálatába bocsátkozott. Az eljárás megfelelt a 15/1997.(V.8.) PM rendelet 15. § (2) bekezdésében foglaltaknak, a felperes által a felülvizsgálati kérelmében hiányolt cselekményekre, nevezetesen: további bizonyítékok beszerzésére, tanúk meghallgatására, - figyelemmel a felmentés indokának valósága és okszerűsége tekintetében az alperest terhelő bizonyítási teherre -, a perben is lehetőség volt.

Az eljárt bíróságoknak abban a kérdésben kellett döntenüik, hogy a felperes terhére megállapítható-e olyan szolgáltatón kívül magatartás, amellyel súlyosan veszélyeztette a fegyveres szerv működéséhez szükséges közbizalom fenntartását. Ennek eldöntését illetően a Kúria a felülvizsgálati kérelemben foglaltak alapján jogszabálysértést nem tárt fel.

Az eljárt bíróságok helytállóan értettek egyet az alperesnek azzal az álláspontjával, hogy az átlagos állampolgárhoz képest a hivatásos állomány tagjaira magasabb erkölcsi kötelezettségek hárulnak. Ennek megítélésénél jelentősége van annak, hogy a hivatásos állomány tagja mely szervezethez tartozik. Következésképpen egy pénzügyőrnek egy román állampolgár határokon átnyúló nagy mennyiségű áru forgalmazásában, így annak beszerzését, szállítását, tárolását és csomagolását, valamint értékesítési szándékát magában foglaló gazdasági tevékenységében való aktív részvétel még akkor is súlyosabb megítélés alá esik, ha Romániának az Európai Unióhoz való csatlakozásával az áru mozgására vonatkozó szabályok módosultak, és a nyomozó hatóság a magyar jogszabályok alapján a felperes terhére bűncselekmény elkövetését nem állapította meg.

A felperes felülvizsgálati kérelmében a méltatlanság alapjául szolgáló tényállás tekintetében a jogerős ítéletet a bírói mérlegelés körében támadta, a bizonyítékok újbóli összevetésének és azok értékelése felülmérlegelésének a felülvizsgálati eljárásban azonban nincs helye (BH 2002.29.), erre csak kivételesen iratellenes megállapítás vagy a bizonyítékokból levont kirívóan okszerűen következtetés esetében kerülhet sor, de ilyet a Kúria a felülvizsgálati kérelemben foglaltak alapján nem tárt fel.

A munkaügyi bíróság által beszerzett és a bizonyítékok körében értékelt nyomozati iratokból megállapíthatóan a ...ban megvásárolt áruk magyarországi szállító céggel való szállításának megszervezését kizárólag a felperes végezte (... üzletkötő tanúvallomása), a szállítást végző gépkocsivezetők pedig (... , ... , ... , ...) egybehangzóan vallották, hogy telefonon felperessel tartották a kapcsolatot és az áru Magyarországra érkezésekor a felperes többször is jelen volt, a pakolásnál segített. Mindezt, valamint azt, hogy a kávé átcsomagolást végző ... alkalmi

munkavállalónak esetenként ő mondta meg, hogy mit kell tennie, a felperes személyes meghallgatása során maga is elismerte (3.M.737/2009/3. számú jegyzőkönyv). Azt sem vitatta, hogy a gépkocsik dokumentációjában foglaltakkal szemben a frsz. számú és a frsz. számú gépkocsik román állampolgárságú személy tulajdonát képezték, megvásárlásukhoz és a lízingdíjhoz a pénzt tőle kapta (uo. jegyzőkönyv).

A felperes az áruk tárolásába ...t és feleségét, mint baráti házaspárt is bevonta, tulajdonosként rendelkezett, mivel felhatalmazta őket azok további értékesítésére, illetve saját felhasználásra.

A felperes szolgáltatón kívüli cselekményének megítélésénél az eljáró bíróságok helyesen tulajdonítottak jelentőséget annak, hogy a cselekmények során felperes környezete a felperest „gazdának” tekintette, és a nyomozó hatósághoz tett bejelentés azt támasztja alá, hogy a résztvevő személyek tevékenysége szélesebb körben is feltűnt. A felperes részletezett cselekményének megítélésénél hiteltelen az a védekezése, hogy mindezt baráti körébe tartozó román család megsegítése érdekében tette, és a feladata csupán a nyelvi nehézségek áthidalása, fordítás volt.

A fenti indokolásra tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet jogszabálysértés hiányában a Pp. 275. § (3) bekezdésében foglaltak alkalmazásával hatályában fenntartotta.

A felülvizsgálati eljárási költség viseléséről a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján rendelkezett.

A felperes a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján illetékfizetésre köteles, amelynek mértékét a Kúria az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 39. § (3) bekezdésének d) pontja alapján állapította meg.

Budapest, 2012. február 8.

*Dr. Tálné dr. Molnár Erika s.k. a tanács elnöke,
Dr. Földényi Gyuláné s.k. előadó bíró,
Dr. Stark Marianna s.k. bíró*

A kiadmány hitelével:

bírószági tisztviselő